Bydd y nodiadau hyn yn eich helpu i lenwi'r fersiwn bapur o ffurflen CIS305, 'Cynllun y Diwydiant Adeiladu – Cofrestru cwmni'.

Cofrestru dros y ffôn

Gallwch gofrestru a gwneud cais am daliad gros drwy ffonio'r Ganolfan Cyswllt Cymraeg ar **0300 200 1900**.

Cofrestru ac amodau taliad gros

Er mwyn gwneud cais i gofrestru o dan Gynllun y Diwydiant Adeiladu (CIS) a sicrhau y caiff taliadau gan gontractwyr eu talu i'r cwmni yn llawn, mae'n rhaid i'r cwmni fodloni pob un o'r amodau canlynol:

- mae'n cael ei redeg yn y DU gyda chyfrif banc
- mae ganddo drosiant adeiladu net o £30,000 y flwyddyn ar gyfer pob unigolyn perthnasol (cyfarwyddwr a chyfranddaliwr buddiol os yw'r cwmni'n agos) neu o leiaf £100,000
- mae'r cwmni wedi cydymffurfio â rhwymedigaethau treth penodol

Gelwir y profion hyn yn brofion busnes, trosiant a chydymffurfio, a chânt eu hegluro isod.

Prawf busnes

I basio'r prawf hwn:

- mae'n rhaid i'r cwmni allu dangos i ni ei fod yn cynnal gwaith adeiladu yn y DU neu'n darparu llafur ar gyfer gwaith o'r fath
- mae'n rhaid iddo gael ei redeg drwy gyfrif banc

Prawf trosiant

Mae'r prawf hwn yn seiliedig ar 'drosiant adeiladu net'. Dyma incwm gros y cwmni o waith adeiladu, ac eithrio TAW a chost deunyddiau. Mae'r prawf yn ystyried trosiant adeiladu net yn ystod y 12 mis cyn y cais am daliad gros.

Os yw cwmnïau sydd eisoes â statws taliad gros o dan y CIS yn berchen ar y cwmni'n gyfan gwbl, nid oes rhaid i'r cwmni hwnnw basio'r prawf trosiant.

Gall cwmnïau sefyll y prawf safonol neu'r prawf amgen. Er mwyn pasio'r prawf safonol, mae'n rhaid i'r cwmni allu dangos trosiant adeiladu net o £30,000 o leiaf ar gyfer pob cyfarwyddwr, ac os yw'r cwmni'n agos, ar gyfer pob cyfranddaliwr buddiol, yn y cyfnod o 12 mis cyn dyddiad y cais am daliad gros. Er mwyn pasio'r prawf amgen, mae'n rhaid i'r cwmni allu dangos trosiant net o £100,000 o leiaf yn ystod yr un cyfnod.

Cysylltiadau

Ffoniwch:

- Llinell Gymorth y CIS ar **0300 200 3210**
- Llinell Archebu y CIS ar **0300 200 3210**

neu ewch i **www.gov.uk/cis**

Mae'r nodiadau arweiniad hyn ar gael mewn print bras. Os hoffech gopi, cysylltwch â'ch swyddfa Cyllid a Thollau EM.
Ffoniwch **0300 200 1900** i gael fersiynau Cymraeg o ffurflenni a chanllawiau.

Os nad yw trosiant adeiladu net y cwmni yn ddigon i basio'r prawf trosiant, ond mae cyfanswm ei drosiant o bob ffynhonnell yn y 12 mis hyd at y cais yn fwy na'r trothwy, mae'n dal i fod yn bosibl i chi basio'r prawf. Gweler tudalennau 4 ac 5 am ragor o wybodaeth.

Prawf cydymffurfio

Er mwyn pasio'r prawf cydymffurfio, yn ystod y 12 mis hyd at ddyddiad y cais am daliad gros, dylai'r cwmni fod wedi gwneud pob un o'r canlynol:

- llenwi a chyflwyno pob Ffurflen Dreth Hunanasesiad sy'n ddyledus erbyn y dyddiad cau
- cwblhau a chyflwyno pob datganiad misol sy'n ddyledus gan y cwmni fel contractwr yn y diwydiant adeiladu erbyn y dyddiadau cau
- talu unrhyw dreth TWE a chyfraniadau Yswiriant Gwladol sy'n daladwy gan y cwmni fel cyflogwr erbyn y dyddiadau cau
- talu unrhyw ddidyniadau sy'n daladwy gan y cwmni fel contractwr yn y diwydiant adeiladu erbyn y dyddiadau cau

Wrth ystyried a yw'r cwmni wedi pasio'r prawf cydymffurfio, byddwn yn anwybyddu rhai, neu hyd yn oed pob un, o'r agweddau canlynol yn ystod yr un cyfnod o 12 mis:

- 3 achos o gyflwyno datganiad misol y contractwr yn hwyr – hyd at 28 diwrnod yn hwyr
- 3 taliad hwyr o ddidyniadau TWE/cyfraniadau Yswiriant Gwladol/CIS – hyd at 14 diwrnod yn hwyr
- unrhyw Ffurflen Dreth Hunanasesiad hwyr – hyd at 28 diwrnod yn hwyr

Os nad yw cais y cwmni am gael ei dalu'n gros yn llwyddiannus, bydd ei daliadau CIS yn cael eu talu ar ôl didynnu treth. Byddwn yn ysgrifennu at y cwmni gan roi'r union resymau pam nad oedd yn llwyddiannus, ynghyd â chyfarwyddiadau ar sut y gall y cwmni apelio.

Llenwi’r ffurflen gofrestru

Help ac arweiniad

Bydd y nodiadau arweiniad hyn yn eich helpu i lenwi'r ffurflen gofrestru. Nid ydynt yn cynnwys nodiadau ar gyfer pob blwch – dim ond nodiadau ar gyfer y blychau hynny a allai beri problemau i chi, neu'r rhai lle y bydd rhagor o wybodaeth o ddefnydd i chi. Rydym yn hapus i helpu os hoffech help gydag unrhyw beth. Ffoniwch y Ganolfan Cyswllt Cymraeg ar **0300 200 1900**.

Dylai ysgrifennydd y cwmni lenwi'r ffurflen gofrestru.

Dylai cyrff anghorfforedig lenwi'r ffurflen hon hefyd er mwyn cofrestru, a ffonio'r Ganolfan Cyswllt Cymraeg i gael arweiniad ar sut i'w llenwi.

Manylion y cwmni

3 **Cyfeirnod Unigryw y Trethdalwr (UTR)**
Nodwch y cyfeirnod y byddech yn ei ddefnyddio at ddibenion Hunanasesu Treth Gorfforaeth, sef y cyfeirnod a roddwyd i chi adeg cofrestru'r cwmni. Mae hwn i'w weld hefyd ar Ffurflen Dreth, Datganiadau, neu hysbysiadau Taliad ar Gyfrif y cwmni.

Prawf trosiant

22 **Er mwyn gweld a yw'r cwmni'n gymwys ar gyfer statws taliad gros, mae'n rhaid i chi roi gwybod i ni sawl unigolyn perthnasol sydd yn y cwmni.**
Mae 'unigolyn perthnasol' yn golygu unrhyw un sy'n gyfarwyddwr yn y cwmni, ac os yw'r cwmni'n agos, unrhyw un sy'n gyfranddaliwr buddiol.

Dylech nodi'r nifer mwyaf a oedd yn y cwmni yn ystod y cyfnod o 12 mis hyd at ddyddiad y cais hwn.

Os ydych yn gorff anghorfforedig, dylech nodi manylion yr aelodau yn yr adran 'Manylion cyfranddalwyr'.

Byddwn yn cynnal gwiriadau a gallwn wrthod cais os ydym o'r farn bod nifer yr unigolion perthnasol wedi'i danddatgan. Efallai y codir cosb ar y cwmni hefyd.

Os yw trosiant adeiladu net y cwmni yn ystod y 12 mis diwethaf yn hafal i £30,000 neu'n fwy x nifer yr unigolion perthnasol a ddangosir ym mlwch 22, neu'n hafal i £100,000 neu'n fwy, llenwch y blychau.

A. Swm gros y taliadau (heb gynnwys TAW)
I gyfrifo'r swm hwn, adiwch yr holl incwm y mae'r cwmni wedi'i gael o waith adeiladu, gan gynnwys cost y deunyddiau y mae wedi'u cyflenwi yn y cyfnod. Peidiwch â chynnwys TAW.

Mae incwm adeiladu yn cynnwys arian gan gleient am waith adeiladu, er enghraifft:

- gosod
- atgyweirio
- plymio
- gwaith trydanol
- paentio ac addurno
- dymchwel

B. Cost deunyddiau (heb gynnwys TAW)
I gyfrifo'r gost, adiwch yr holl symiau y mae'r cwmni wedi'u gwario ar ddeunyddiau a ddefnyddiwyd ganddo yn ystod y cyfnod. Peidiwch â chynnwys TAW.

Mae 'deunyddiau' yn golygu (heb gynnwys TAW):

- cost deunyddiau adeiladu a defnyddiau traul
- cost tanwydd (ac eithrio tanwydd ar gyfer teithio)
- y swm gwirioneddol a wariwyd ar logi peiriannau

Peidiwch â chynnwys:
- treuliau teithio
- tanwydd ar gyfer teithio
- cost sgaffaldau a brynwyd gan isgontractwyr sgaffaldau

C. Trosiant adeiladu net (A llai B)
Nodwch fanylion yn ôl yr angen.

Enghraifft – ar gyfer cwmni sydd â 3 unigolyn perthnasol	
Swm gros y taliad (heb gynnwys TAW)	£ 120,000.00
Llai cost deunyddiau (heb gynnwys TAW)	£ 25,000.00
Trosiant adeiladu net	£ 95,000.00
Nifer yr unigolion perthnasol 3 x £30,000	**£ 90,000.00**
Mae'r trosiant adeiladu net yn fwy na'r terfyn statudol. Mae'r cwmni'n pasio'r prawf trosiant.	

Fel rhan o'r prawf trosiant, mae'n rhaid i chi allu cyflwyno tystiolaeth er mwyn dangos sut y gwnaethoch gyfrifo'r ffigurau a ddefnyddiwyd yn y prawf. Rhaid i'r dystiolaeth ddangos bod y cwmni wedi cael trosiant adeiladu net o £30,000 x nifer yr unigolion perthnasol, neu £100,00, yn ystod y cyfnod o 12 mis cyn dyddiad y cais.

Os nad yw busnes y cwmni'n ymwneud yn bennaf â gweithrediadau adeiladu, ac nad yw eich trosiant adeiladu net yn hafal i £30,000 neu'n fwy x nifer yr unigolion perthnasol, neu £100,000, ond mae cyfanswm trosiant y busnes o bob ffynhonell yn y 12 mis hyd at ddyddiad y cais yn fwy na'r trothwy, mae'n dal i fod yn bosibl i'r cwmni wneud cais am daliad gros.

Nodwch fanylion trosiant gros y cwmni ynghyd â swm y trosiant adeiladu ar ddalen o bapur ar wahân. Hefyd, bydd angen i chi roi enwau a chyfeiriadau'r contractwyr y mae'r cwmni wedi gweithio iddynt, gwerth pob contract a'r dyddiad y cytunwyd ar y contract.

Rhaid i dystiolaeth ddangos, ar gyfer y cyfnod yr ydych wedi'i ddefnyddio:

- dyddiadau y daeth y taliadau i law, a
- swm gros pob taliad a ddaeth i law fel rhan o'r CIS
- taliadau gros llai TAW ar gyfer unrhyw waith preifat
- cost deunyddiau (llai TAW) a ddefnyddiwyd

Codir cosbau am wneud ceisiadau ffug. Os ydych yn rhoi gwybodaeth ffug, ni fydd statws taliadau gros yn cael ei roi i'r cwmni a gellir codi cosb arno o hyd at £3,000.

Preifatrwydd a Diogelu Data

Sut yr ydym yn defnyddio eich gwybodaeth
Mae Cyllid a Thollau EM yn Rheolwr Data o dan Ddeddf Diogelu Data 1998. Rydym yn cadw gwybodaeth at y dibenion a nodir yn ein hysbysiad i’r Comisiynydd Gwybodaeth, gan gynnwys at ddibenion asesu a chasglu trethi a thollau, talu budd-daliadau ac atal a dod o hyd i droseddau, a gallwn ddefnyddio’r wybodaeth hon at unrhyw un o’r dibenion hynny.

Efallai y cawn wybodaeth amdanoch gan eraill, neu efallai y byddwn yn rhoi gwybodaeth iddyn nhw. Os gwnawn hynny, bydd yn unol â’r hyn y mae’r gyfraith yn ei ganiatáu yn unig, a hynny er mwyn:

- gwirio cywirdeb gwybodaeth
- atal neu ddod o hyd i droseddau
- diogelu arian cyhoeddus

Efallai y byddwn yn cymharu gwybodaeth a gawn amdanoch â’r hyn sydd eisoes yn ein cofnodion. Gall hyn gynnwys gwybodaeth a roddwyd gennych chi, yn ogystal â chan eraill, megis adrannau neu asiantaethau eraill y llywodraeth ac awdurdodau treth a thollau tramor. Ni fyddwn yn rhoi gwybodaeth i unrhyw un y tu allan i Gyllid a Thollau EM, oni bai bod y gyfraith yn caniatáu i ni wneud hynny.

I gael rhagor o wybodaeth, ewch i **www.gov.uk**